

Nieuwsbrief Pandhof Sinte Marie St. Mary's Cloisters - Mariaplaats Utrecht

Voorjaar 2013

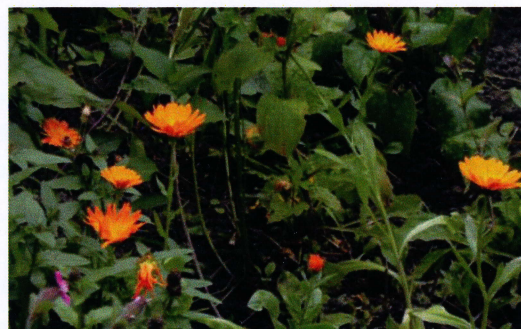
25-jarig jubileum van de HKU – het conservatorium in feeststemming

De tuin heeft er 's winters nog nooit zo mooi uit gezien, met de door Arianne van Boxmeer ontworpen lichtgevende bloemen. Ook het beeld en geluid op de muur trok veel bekijks.

De Goudsbloem – *Calendula officinalis* – Maria's Goud – Oranjbloem

Goudsbloemen met hun feloranje lintbloemen geven een vrolijke tint aan de tuin, tenminste wanneer de zon schijnt want dan alleen gaan ze open. Aldus de volkswijsheid die klopt als een zwerende vinger (waar de goudsbloem overigens ook goed voor is):

'Opent zich 's morgens de goudsbloem niet,
dan ligt er regen in 't verschiet'

Een vrolijke bloem, maar ook een oude plant met een lange geschiedenis. In de Pandhof is de goudsbloem eigenlijk het best op haar plaats in Vak II, bij de Mariaplanten. Wij zaaien hem elk jaar in een zaaibed, maar planten haar ook in de vakken van de geneeskrachtige - en de gebruiksplanten. In de middeleeuwen verbond men vaak de naam van **Maria** aan iets dat mooi was, vandaar de naam 'Marygold' voor de mooie goudsbloem. Maar 't kan verkeren: bij de Grieken was het weer een symbool van dankbaarheid en liefdevolle herinnering: zo werd de bloem vaak op graven geplant en afgebeeld op grafmonumenten. Zo komt zij dan weer aan de naam dodenplant. En nog eentje:

andere namen voor de goudsbloem zijn “kroningsbloem” of “oranjebloem”, wel zeer toepasselijk voor 30 april 2013.

En dan **Calendula**, bekend van de calendulazalf. Die naam komt van de Romeinen die de Goudsbloem Calendula (kalender) noemden. De eerste dag van elke maand werd door de Romeinen aangeduid met calendae. Omdat de Goudsbloem in het Middellandse Zee gebied het hele jaar door bloeit werd ze Calendula genoemd, de bloem die op alle calendis bloeit.

Officinalis betekent dat het een geneeskrachtige plant is. Goudsbloem helpt tegen bijvoorbeeld spataderen en werkt desinfecterend bij wonden. Je moet er dan wel een tinctuur of zalf van maken. Het werd in de middeleeuwen veel gebruikt. Zo zijn onlangs in een waterput van het Mariaklooster in Gouda (15e eeuw) plantenresten van de goudsbloem gevonden.

Als gebruiksplant is de goudsbloem bekend als vervanging van saffraan, bij het kleuren van gerechten. Ook wordt het gebruikt om een iets scherpere smaak te geven aan b.v. rijst, vis, omelet en cake. Ook is er prima mee te verven. Oranje dus.

De kleur is spectaculair. Oranje, is een kleur van opgewektheid, optimisme en levensvreugde. In de kleurentherapie is oranje effectief bij depressiviteit, pessimisme, onlustgevoelens en lethargie.

Oranje versterkt de lust tot activiteit, het is een kleur van hartelijkheid en plezier.

Alle reden dus om de goudsbloem dit jaar in uw tuin te zaaien en te planten!

Ontsnapt aan de Beeldenstorm

Op deze prachtige tentoonstelling zagen we deze epitaaf, afkomstig uit de kloostergang. Een kanunnik wordt door Jacobus voorge-dragen bij Maria met kind. Dit 16^e eeuwse epitaaf, een soort grafschrift bedoelt om stil te staan bij de afgebeelde persoon en de voor-bijganger op te roepen tot gebed, hing tot 1815 in de kloostergang en is er uit verwijderd toen de Mariakerk afgebroken werd. Het is in het bezit van het Centraal Museum.

Nieuwe plantenbordjes

Dit voorjaar hebben we de bebording geheel vernieuwd, waarvoor we weer dankbaar gebruik konden maken van de donatiegelden. Naast de groene borden op ijzeren standaards zullen we regelmatig tijdelijke witte bordjes plaatsen bij op dat moment bloeiende of opvallende planten.

Open Tuinendag Utrecht

Zaterdag 29 juni doet de Pandhof weer mee aan de open tuinendag in Utrecht. Openbare en privétuinen in het Museumkwartier kunnen dan bezocht worden. www.opentuinenendagutrecht.nl

Wensenlijst

Berendruif (Arctostaphylos uva-ursi)

Cichorei (Cichorium intybus)

Grote muur ((Stellaria holostea)

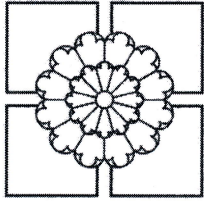
Honingklaver (Melilotus officinalis)

Schaafstro (Equisetum hyemale)

Wit hoefblad(Petasitus albus)

Valse salie (Teucrium scorodonia)

Vuurwerkplant (Dictamnus albus)

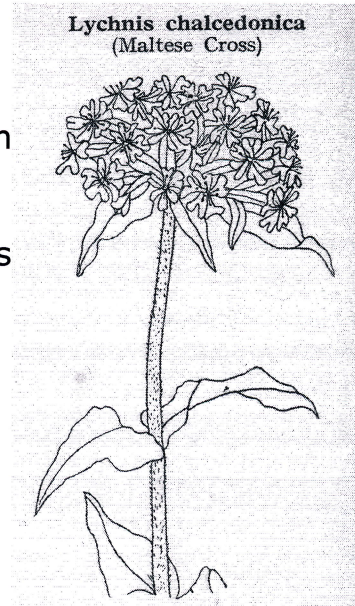
Nieuwsbrief Pandhof Sinte Marie

St. Mary's Cloisters - Mariaplaats Utrecht

2009

Brandende Liefde

In de Pandhof staat zomers midden in het Mariavak de *Lychnis chalcedonica*, Brandende Liefde, te stralen met haar felrode bloemen. Niet voor niets verwijst de naam *lychnis* naar het Griekse *lychnos*, lamp. De plant komt oorspronkelijk uit Rusland en Siberië en is sinds eind 16^e eeuw als tuinplant in gebruik. Hoewel in de ons omringende landen ook de naam Brandende Liefde bekend is (Brennende Liebe, Burning Love) is de naam Malthezer Kruis gebruikelijker. Deze naam werd gegeven omdat er bloemblaadjes in die vorm op de bloem staan.

Grolmans Utrecht

In het in 2008 verschenen boek *Grolmans Utrecht* (uitgeverij Thoth, Bussum) is een tekening van Anthony Grolman opgenomen van de huisjes in en rondom de kloostergang vòòr de restauratie onder leiding van de architect P.J. Cuypers vanaf 1903. Toen zijn ook de oostelijke en zuidelijke vleugel van de kruisgang afgedekt met een laag hellend dak, zoals dat nu nog bestaat. Grolmans vond dat het schilderachtige en interessante van dit stukje binnenstad verloren ging door deze restauratie.

